

ప్రకటన

~~అను~~

1929 సం॥ ౧౦ ఆగస్టు 23 తేదీన బ్రహ్మశ్రీ మదజ్ఞాదాభట్ట
నారాయణదాసుగారిచే రచియింపబడిన

హరికథలు.

1 జానకస్థలము. 2 రుక్మిణీకల్యాణము. 3 మార్కండేయచరిత్ర.
4 హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము. 5 అంబరీష చరిత్ర. 6 భీష్మచరిత్రము.
7 ప్రహ్లాదచరిత్ర. 8 గజేంద్రమోక్షణము. యీ ఎనిమిది పుస్తకములు
సదరు గ్రంథకర్తగారివద్ద పైతారీఖున మేము కాపీరైటుపొంది కాపీ
రైటు యాప్తుప్రకారం దస్తావేజు వ్రాయించుకుని రిజిష్టరీచేయించు
కున్నాము. యీ పుస్తకములు ఇండియా కాపీరైటుచేతను పరశీయమైన
కాపీరైటుచేతను సురక్షితమైయున్నవి. మాడత్తర్వు లేనిదే యెవరైనను
ఇందులో ఒకభాగముగాని సంపూర్ణభాగముగాని ఇందులోని భావ
ములుగాని కీర్తనలుగాని యీ పుస్తకములు భాషాంతరీకరించి క్రయము
నకు యిచ్చుటకుగాని యెవరికీన్నీ హక్కులేదు. యీ పుస్తకములను యే
మాత్రము కాపీ చేసినయెడలను కాపీరైట్లను నల్లంఘించినట్లగును.
అట్టివారు మేము జగపటావు సివిల్ క్రిమినల్ చర్యలకు బాధ్యులుగు
రు.

-8-29.

ఇట్లు,

కాపీరైట్లు హక్కుదారుడు,

కురుకూరి సుబ్బారావు,

సరస్వతీబుక్కు డిపో,

బెజవాడ.

శ్రీ రామ

ప్రహ్లాద చ రి త్రము.

శా. త్రైలోక్యంబులు పుట్టునిల్పు మరియంకంబందు నీచేతనో ।
నాళికప్రియ తేజభాసకర జగన్నాథా సదారోగ్యతనై ।
వాలాయంబు శ్రితాళికిణసలుపు దైవంబామదిన్ గొల్చెదన్ ।
లీల న్నీయవతార నూయరసవల్లన్ సూర్యనారాయణా॥

గీ. కడుమరాచారవంశుడ౯ గాన నేను
నిష్ఠతో నీవ్రతమునేయ నేరనిన్ను
వక్ష్యమాణంబునకు గృతిపతి గొనతున్
గరుణ నంగీకరించు మో కమలమిత్ర॥

శ్లోదసావేరి- మిత్రగతి.

ప॥ అరసవల్లి సూర్యనారాయణా-ఆతకపోషణ-వేదసారాయణా॥
అనుపల్లవి॥ స్ఫుర జ్జగద్దీప త్రి-మూర్తిస్వరూప । సరసిజమిత్ర- భాసు
రలోకనేత్ర॥

పి॥ పరమపురుషా పరంధామ - ప్రతిదిన ప్రత్యక్షదేవత । సరత సంశ్రిత
సౌఖ్యదాయక - నిఖిల చరాచరాధినాయక॥ ఆగ॥

వరణం: ౧ నతతోషాపద్మినీ- చాఢ్యయావిహార - సత్యాభిధాన్త-జన
మందారా । అతులకల్యాణగు - నాకరదీపకర - అప్రమేయ యవ్య-
యానందమూలా । వితతసంసారాబ్ధినౌకా - ప్రీతివిర్లహ నిమగ్న
లోకా । నతవిలోలా పతితపావన - నారాయణదాసావన॥ అ॥

కాంభోజ - చతురశ్రగతి.

చ॥ గణనాయకా విఘ్నము నేయకురా—

అ॥ ఘటిపతిభూషా - భక్తసంహారా - బ్రతిమాలుకొందురా వినాయక॥గ॥

౧ కసికరముననా - కావ్యము హాయిగ - గొనసాగించుమురా - వినాయక । మునుముందుగనీకు - మొక్కకున్ననే - పనినెరవేరదురా॥గ॥

గీ॥ కడుములుండ్రాళ్ళ మెక్కెడు సజ్జవేల్పు

విక్రమచూరమున బాపబనె దముదాల్పు

నూడవనూర్పులకుంబెట్టు మొదటిఫార

లోపమొనకు మూలయెలుగనవార॥

వనంశ - చతురశ్రగతి.

ప॥ బ్రావుమా న్యారాణి నిమ - భావింతునే నీలవేణి - సుశ్రోణి॥

అ॥ గ్రీవాక్షి విజితదశైణి - కీర్తనీయ మృదుపాణి ఓవాణి॥ బ్రో॥

౧ నీచెల్మితో నదియెన్న - నిఖిలలోకములందు వెదకెననున్న నీచెట్టి
బట్టుము నట్లు - నాచెంతప్రేక్షా మొకసారి నీకడకన్ను॥ బ్రో॥౨ వినగనీపేరెంత శ్రావ్యము - కొనసాగించుము నాకావ్యము । నన
బోణి లోకవికృతినీ - నారాయణదానపాలీని॥ బ్రో॥

క॥ నీవేమూము నున్నట్టి

భావింపగ జగముచలన బ్రస్తుతిబొందక

గావున మరిమరికడన

నోవాణి కరుణజూపిమో పూటోణి॥

గీ॥ పూర్వకపుండరున్ గనుపూజ్యులందు

భాగవతులయి గోస్తనీ కముగను

గతులొనర్చునధికుల సంస్కృతమున జయ

పాత్ర దేనుగల బొత్తం చెలిసి యెంతు॥

౧ గీతగోవిందకారుడు.

౨ శ్రీమదాంధ్రభాగవతకారుడు.

సీ॥ పూర్వప్రబంధము పోల్కికై చచ్చిన
 యీగనంటించెడు హీనుడొకడు
 ప్రాథకల్పనలని పన్ని తనకు దానె
 యర్థంబెరుగ లేని వృద్ధుడొకడు
 కృతిని నిఘంటువు వెతకి ముదురు
 తాటిమూంజనలెన్నేయు మూర్ఖుడొకడు
 తేటతెల్లంబని తెన్నబాసకు బట్ట
 తొరచిచూపించెడి దేబయొకడు

గీ॥ కలివశంబున శారదకలుషయయ్యె
 బిదపకాలంబున దలంపు పిచ్చియయ్యె
 అచ్చు నవకయ్యె మూఢులు మెచ్చుటయ్యె
 నహహ యెందుకు కవులైరి యాధునికులు.

సీ॥ ఘనశరిఖమో యన కంఠంబు పూరించి
 మేలుగా శుత్రొన మేళవించి
 నియమము తప్పక నయ ఘనంబుల
 బెక్కు రాగభేదంబుల రక్తిసలిపి
 బంతు లెగిర్చిన పగిది గాలజ్జితక జాతి
 మూర్ఖునలొప్ప స్వరముబాడి
 చక్కని నృత్యముల్ సత్వరసానుకూ
 లంబుగ నభినయనంబు జేసి

స్వకృత మృదుయక్షగాన ప్రబంధ సరణి
 వివిధ దేశంబులక బిన్నపెద్దలు గల
 బలు సభల హరిభక్తి నుపన్యసింప
 లేని సంగీతకవితాభిమాన మేల.

క॥ అని యష్టదేవతా ప్రా
 ర్థనమున సత్కవి బహుశరణమున గుకవి
 ధ్వనిమాత్ర నిరసనము నే
 సి నవీనాను ప్రబంధశేషుమి నుండక.

గీ॥ వేడ్కు నానేస్తుడగు బొడ్డు వెంకటేశ
మనెడు విదురుని బోలిన యంఘ్రిజుండు
విజయనగరనివాసుండు వినయమొప్ప
మ్రొక్కి నాతోడ బలికె దానొక్కనాడు.

సీ॥ సంస్కృతంబున గృష్ణజననము తెరుగున
సంబరీషచరిత్ర మంగజేంద్ర
మోక్షణమున్ ధృవభూపతిచరిత్ర
మార్కండేయు చరితము మనసుదీర
సత్యహరిశ్చంద్ర చారిత్రమున్ రుక్మి
చీపరిణయముల నేర్పు మెరయ
గాన ప్రబంధముల్ గావించి హరికథా
రూపకోపన్యాస రూఢిమీరి
భళిర నీవలె బంధిత పామరులను
బెక్కుదేశంబులన్ రక్తి జొక్కజేసి
గాన కవితాప్రతిభజూపు ఘనుడుగలఁడె
తథ్యధుర్య నారాయణ దాసవర్య.

గీ॥ పద్మకావ్యమనందగు బాటసారి
గరిమ సారంగధర నాటకంబు మొదలు
గాగ నెన్నియో చెప్పితో గ్రంథమలను
మరియు ప్రహ్లాదచరితము మరువనేల.

క॥ అని జ్ఞాపకంబు తెచ్చిన
యనుంగు చెలికాసి బుద్ధి కౌరా యని గొ
బ్బున ప్రహ్లాదుచరిత్రము
వినుపించెద నిటుల బిన్న పెద్దల కెల్లన్.

హంసధ్వని - చతురశ్రగతి.

ప॥ వినుచీ ప్రహ్లాదుని - చరితము మీ - వీచులవిందుగను - ముందు
గను॥ వి॥

అ॥ మును పాకవ.కా - త్సుని జంపిన క్రోధమున । వనజాక్షునిపై -
వైరము బూనె - హిరణ్యకశిపుండు॥ వి॥

౧ ఒకనాడా జగజ్జెట్టి చె - లగి పే - రోలగమందున - దుఃఖమున ।
వ్రకటాసురమంత్రులతో ననియె॥ బరితాపము కోపముమీరగ
నిటు॥ వి॥

౧ సింహేంద్రమధ్యమ - త్రిపుట.

ప॥ ఎంతఘోరపు వార్త విన్నడె - నేమిసేతు మంత్రులార॥ యెం॥

అ॥ వింతపందిగవచ్చి విష్ణుం - డంతమందించెనట నాతమ్ముని॥ నెం॥

మి॥ చింతాంబుధి లోపలమునిగి - జీవించుటెటు నాతల్లిదితి । పంతగించి
యాహరిపై నే - బగసాధించుకొనక మానుదున్॥ యెం॥

౧ పదునెనిమిది యేండ్లవాడు - బాలుడు నాసోదరుండు భర్మాక్షుడు
శౌర్యధనుడు శత్రుభీకరుడు । కదసిపె గదతోన - కదనమ్మునకు
బూన - నెదిరింపగా దరమాన - యాశ్వరునికై న । పదపడి సిగ్గు
బొడుట్చి - పాడుపందివేషముదాల్చి । తుదకిట్లు జేసెనంట - తోయ
జాక్షుడింత దొంగబంట॥ యెం॥

సీ॥ నీలికొండకొలు నెమ్మేన దొగరుదు

ప్పటి సంజకెంజాయ పగిదిమెరయ

స్వప్రతాపానలబ్ధుల లనంగ నొ

దలమీరి పల్లజడలు వెలుంగ

నఖల జగజ్జయ ప్రాప్తకీర్త్యంకు

రాకారత నెలవంక కోరలలర

• నోలి ముప్పిరిగొన్న యుక్కుదళామ్ము

లనదగు చేతుల బెద్దగదచెలంగ

ధరణియమగుల కదర నమరులుబెదర

దిక్కులకె గెల్చి వచ్చెద దీననలిడు

మన్నయవి నాకు మొక్కి స్వర్ణాక్షు డేగె

ననుజుని న్మల్చిగన నోచనైతి నకట.

మ॥ జలహక్షుఁ గడతేర్చకున్న నిది మీసంబా తపంబూని ని
 శ్చలభక్తిఁ వనజాసనుఁ దనిపి యిష్టబండి నేవత్తు మీ
 రలు దేవేంద్రుడు చేరకుండ నగరిఁ రక్షించుడి యంచు శౌ
 ర్య రసావేశముతో హిరణ్యకశిపుం డంతస్వనిన్ బొందగఁ॥

మంజుగతి - భైరవి.

- ౧ జగజ్జెట్టియు సకలమాయా విదుం - డగు హిరణ్యకశిపుండు
 నగరము విడచిన సందుజూచుకొని - పగబట్టి నురేళుండు।
- ౨ త్వరితంబుగ జనిమాయూహాపున - హిరణ్యకశిపుని యాలిన్। బ
 రమ వతివ్రతామణి న్నిద్దుర - బరగు నిండు చూలాలిన్।
- ౩ బాపమవక చెరబట్టి స్వర్గము న - కై పోవగ నడుపొంతక। ఆపె
 మేల్కొని తనయవస్థన్గని - యపుడిటు లేడిచెవితన్॥

శుభపఠవరాలి - మృశగతి.

- ప॥ ప్రాణనాథయో - రాక్షసేశ్వరకన్న - రక్షించుటకు వేగరారా।
- అ॥ హీనుడొకడు న- న్నేట్లో చెరబట్టి - యేగుచుండె జూడవేర ॥ప్రా॥
- ౧ నిదురించుచున్నట్టి - నిండు చూలాలకన్న - నీచుండు కొంపోవనేల।
 కదసి యీదువ్వుని - ఖండించి త్వర్ణగాన - గాచిచేకొనుమ
 యీవేళ ॥ప్రా॥
- ౨ అయ్యయ్యనామొర । యాలించుటకునొక్క - డైన వేలుపుగా
 నరాడా । చయ్యననుబట్టి - సాగుదుమాకగుకని - జంపుమా
 జగజ్జెట్టికాడా ॥ప్రా॥
- సీ॥ ఓరిపాపాత్ముడా యోదొంగవాడ నీ

కేమిలాభమురనన్నేడిపింప

నం జర గొనిపోకు నానగలన్నియు

నీకు నేనిచ్చెద నిజము వినుము

నిండుచూలాలను నేబతివ్రతనునా

కాంతుడక్కంచనకశిపుడుజుమ

మరిగొన్ని దినములు మనదలంచెదవేని

వేగమేనన్నిప్రవిడిచిపోము

అకట విధికిగరుణరవంత యినలేద

పెంపుతోడుత నామొరాలింపరాద

శావరేకొండలార వృక్షంబులార

సూర్యుడా యాకసమ భూమి చుక్కలార॥

క॥ అప్పుడు నారదముని య

చొప్పున కడ్డంబువచ్చి సురనాథునితో

నొప్పారునీతివాక్కుల

జప్పున ననె నప్పొలంతి సంతన మొందక॥

3 సరసాంగి—చతురశ్రగతి.

ప॥ ఓసురనాథా నీకిటుతగునా విను॥మో॥

అ॥ ఈసుదతీమణి సాధ్వీసుమా! వినుమో॥

మి॥ ఆసతోడ బురిజొచ్చిమాయవై - యీసరోజముఖినిండుగర్భిణి
ని॥గాసి బెట్టి యిట్టిచ్చగైకొనగ । మోసమవును విడువుము కూడ
దిటుల॥నో॥

౧ హాతెలిసెన్నీ కోరికెతెరగెద్దియో॥ యాహా॥

ఈతరుణీసుతు జంపుటకై । నీతిశాలి హరిశ్చంద్రుడనడు - న్నిమక
లాత్ముడును దీక్షుజీవియును । యీతతోడరికై బుట్టునభకతుడు -
నీవునెల్ల జగములు సంతసెలగ॥ నో॥

•ఉ॥ పంతముతోడ నీవముని బామువలెన్నగ బట్టునుమ్ము దు
దాంతుడు లోకకంటకుడు దానవభతక నిజంబుగా మహా
శాంతుడు విష్ణుభక్తుడును సన్నత శ్రీమదు బుట్టదీచి కీ
యింతి కతంబు నీ హితముకై యని నారదుడిట్లు సెప్పినన్॥

గీ॥ అప్పుడేవేంద్రుడు న్మంచిదనుచు గనక

కళిపుభార్యను విడనాడి కడుముదమున

నాకపురికేగెనంతట నారదుండు

జనియె దనయాశ్రమమున కా సాధ్యుడౌడ॥

క॥ సృష్టిస్థితిలయ కారణ

యిష్టార్థోగ్యప్రదా మహేశ్వర సకలా

విష్టాప హరణకరుణా

వస్తుబాదార్శ్య యరసవల్లీనూగ్యా॥

మూలీసి॥ నతమిధున సుసంకాన ప్రదాన ప్రకాశా

మీతసముదిత మాగాక హృష్టసత్పద్మకోశా

సతతభువనంధూ సర్వార్థోగ్యప్రణాశా

క్రతుహవిరనుభోక్తా కమలానాక్షీదిశేశా॥

గీ॥ అవధరించుము వేయిదివ్యాబ్జములను

ఘోర తపమాచరించి తాగోరుకొన్న

వరముల న్నవ్వాచే బొందిమరలి వచ్చి

హేమకళిపుండు మంత్రులక్లిప్తులనియె॥

ర నాటకప్రియ — రూపకము.

ప॥ మీకంతి నేమమా! నాకోర్కె దీరివచ్చితి॥ మీ॥

అ॥ నాకుమించిలోకములను ! నాధుడెవ్వడింక లేడు । వైశంతునిజం
పెదరింక ! నెక్కెంక॥ మీ॥

మి॥ నాకములో భువిలోకే - లోకములోనైననమ్మరి । నాకుబ్రహ్మసృష్టి చేత
నాకమేలేదహహా॥ యం॥

౧ నరులచేతనైన గి - న్నరులచేతనైన వానరులచేత మరులచేత - నాగ
సభక్తురులచే । నిరతము స్థలచరజలచర - నిఖిలజీవికోట చేత । మరి
కస్త్రాస్త్రములజావ - మాపున్నవలు న్నిజముగ॥ స॥

గీ॥ అజదు నేకోరిన వరంబులన్నియిచ్చె

నెల్లజగముల నాకకనెమరులేదు

మిగుల గృతకృత్యుడనటంచు మిన్నముట్టు

స్వణాకళిపునకు న్మంత్ర సంఘమనియె॥

.. ౧౧ శాకిమనోహరి - చతురస్రగతి.

ప॥ అకటా యేమిచెప్పదుమయ్యా । యధిపామాకునోరాడ॥ ద॥
అ॥ అకలంకగుణా - యయ్యెనీగృహిణి । యగుపడదదే - మయ్యెనో.
తెలియ॥ మ॥

మి॥ ఇక నేమిచెప్పగలేగెదము పోతు - టీగకైన జొరశక్యముకాని । ప్రక
టదనుజ పాలితాంతఃపురము - పరికింపనేమి శూన్యమయ్యె॥ న॥

గీ॥ పదిదినములయ్యెగాన మప్పరమసాధ్వీ
యేమియయ్యెనో రక్కసులెల్లదెసల
వెదకుచున్నారు కలవాతక వినికలేదు
అకట యిక నేటిసేమమో యనురవర్య॥

గీ॥ ఇట్లుమంత్రులు జెప్పగ నేపుదరిగి
రోత్తవడి హేమకళిపుడు తత్తరిల్లి
వేడినిట్టుపుక నిగుడించి వెదికొరకు
నేడదనీరయి యిట్లునడరజొచ్చె॥

౩ రామప్రియ .. చతురస్రగతి.

ప॥ ఏమైతివోప్రాణేశ్వరినీ॥ వే॥
అ॥ నామనోహరిణి । నన్నొంటిగచేసి॥ యే॥
మి॥ నేమరిగననానిను దీయని- నీనడివిననా । కామినీమణి పూణాగభి
ణివి - గదే పాడువిధియెంతజేసె॥ నే॥
౧ ఈవులేనివాతక - కెట్టెనైచునీభతక । యేవిధానబాతి - వెలుల
మాయమైతి । దేవిపల్కవే నీవారెర - తేనెజిక్కువే । రావదేమిత్వర
గనీకొరకునీ - ప్రాణనాధుడిటు లెదురుచూడ॥ నే॥
మ॥ అకటా యోభువనైక సుందరి యొహోప్రాణేశ్వరినిన్నుగా
నక నే నొక్కక్షణంబునిల్వగలనా నన్నాసి నీవోర్వకిం
తకు వై రాగ్యముపూని బ్రహ్మమున లీనంబైతివో లేక వం
చకుడై పూయమైనచేనో హరినినున్నాధ్వీమరేమిత్తివో ॥

గీ॥ స్వణకశిపుడిట్లు జాలినిగుండగ
గగనగమన మొప్పగా ముదమున
దనుజనాథుడేవిగొనినారదుడువచ్చి
మెరుపుతోడివెల్ల మేఘమువలె॥

గీ॥ పుట్టు తనయుని జంపనీపొలితి నమర
భక్షణగొనిపోవ నేనడ్డుపడివదిల్చి
ముంతకాలము నీసాధ్యి నేనుగాతు
నేనగ దనుజుడు మునితోడ ననియెనిట్లు॥

చారు కేసి - త్రిపుట.

ప॥ తెలిసెలే యామోసకారి - దేవేంద్రుడుచేసిన పనియిదా॥ తె॥

అ॥ నెలతగను కొమరునిన్ జంపగ- నెట్టుకొనియె నదెంతదోహియో॥ తె॥

మి॥ పులిమీసములు బెరుకునట్లు - శబ్దమగ్గిలో బడునట్లు । బలుతాచు
స్మృద్దిడునట్లు - నలిపెగీడు నాకాయధముండు॥ తె॥

౧ నేటితో స్వగణము పనిసరి ॥ నిఖిలదేవతల పనిసరి । మీటిదిక్కుల
నేలగల్పెద - మేరువకు దలక్రిందునల్పెద । సాటియెవరు నాకీజగముల
నేటికికజాలమునేసెద । చాటించుడు నాజయభేరి - మేటిబ్రహ్మాండ
మెల్ల పగులగా॥ దె॥

మ॥ భళిరాయెంతటి గుండెదీసిన పని న్బాకారి పాపాత్ముడై
నలిపెన్నారద యాశక్తిబంధుడవు నాచమకంబు నీపాదర
క్షలుగావించిన యైన నీయుణము నాశక్యంబె తీర్పంగనం
చొలయన్మొక్కిన సంకెసిల్లి చనియె న్నృద్ధాశయండంతట॥

మ॥ గుళికన్బోయిన ప్రాణముల్మరల గైగొన్నట్లు మానీంద్రుచే
గలికి బొంది విమోదవారినిధి మగ్నంబైన డెందంబుతో
జెలియన్వాయగ గోటలోనిడి నునాసీరాది దిక్పాలురం
జలితోగప్పముగట్ట జేసిమరి రక్షస్వామి యేతేరగ॥

ద్వి॥ అంతగొన్నాళ్ల కాయసురేశుకాంత
సంతతనకల సజ్జనమతస్వాంత

- ౨ గరితవేయేడులు గభాఞ్ముమోసి
చిరుతని గనెనెల్ల చింతలుబాసి
- ౩ స్వణాకళిపుడును జాలమిన్నందె
ఋణామోదము జగములకును బొందె
- ౪ అరిగి శుక్రాచార్యు డబ్బాలుగాంచి
పరగనాతని పేరు వ్రహ్మాదుడనియె
- ౫ బిడ్డడు నానాట బెరుగుచునుండె
జిడ్డివేల్పుల నోము సంపదపండి॥

౮ కీరవాణి— .త్రిపుట.

- ప॥ గణింపగబ్రహ్మాదుని । ఫణీంద్రునికైన శక్యమా ।
- అ॥ గుణాకరుజాబాలుని ను - గుణంబునేకములుగలవు॥ X॥
- మి॥ వినయంబున బెద్దలగాంచు । గనికరమున దీనుల బెంచు । నన
యంబు నిగవణతమించు - నన్యకాంత దల్లిగనెంచు॥ X॥
- ౧ కలనైన నవ్వులకునైన । గల్లవల్కుట కొల్లడు ।
కులవయో సౌందర్య బలవి । ద్యులనుగల్గియు ద్రుశ్శుడు । పలుమరు
సాధులతోగూడు - వ్యసనంబులకు న్దానోడు । వెలయంగా విష్ణుని
బాడు - వెర్రియె త్తినటులనాడు॥ X॥
- సీ॥ ఇతరులమనసునొప్పించడే కరు
ణావిశిష్టుడు తనకెంత చెల్లియైన
జోద్యమునకు నయ్యజాడడే ధృతిశాలి
పరకాంత దానాత్త సరసుడైన
నఖిలజనంబుల కడకువ జూపు నే
విజ్ఞానితాదొర బిడ్డడైన
దెలియని యట్టు దిరుగు నేతత్త్వవి
సూతిక తాసర్వజ్ఞమూర్తియైన
వ్యసనముల కెదుర్చుక్క సత్యంపు మొక్క
యందపు తుదిమెట్టు తెలివికాట పట్టు

జానభాగవతాగ్రణి దానవమణి
యజ్ఞశకున్య క్తిసున్న ప్రహ్లాదునెన్న॥

౯ వక్రశాభరణము - గూపకము.

ప॥ హరిభక్తుల బ్రహ్మాదుని - సరివారెందైనగలరా॥ హ॥

అ॥ పరికింపగ భూతభావి - వర్తమాన కాలంబుల॥ హ॥

మి॥ సరిగా గుడుచుచునైన - మరయే యవస్థనైన । స్మరించి మాధవు
పాదము - మరచు జగం బంతయు॥ హ॥

౧ హరిచింతా పరవశుడై - యతడేడ్చు నొకచోట । హరిభావనారూఢ
శిత్తు - డై పాడు నొకచోట । హరికిదక్క వేరులే - దని నగు
నొకచోట । హరి యను నిభానము గంటి - ననియుబ్బు నొకచోట ।
హరిహరి యనునొకచోట - నానందాశ్రవు లొల్క । నురువు
గన్నుమూసి । యూరకుండు నొక్కచో॥ హ॥

గీ॥ ఇట్లు విష్ణుభక్తి మట్టుమీరగ లోక
మెరుగ లోక వెర్రి యెత్తినట్లు
తిరుగు సతుని మనసు దిద్దుటకై యెంచి
కనకకళిపు డతనిగాంచి యనియె॥

౧౦ ధేనుక - త్రిపుట.

ప॥ చదివించెద గురువు నొద్ద । చదువుకోర నాతండ్రి॥ చ॥

అ॥ చదువనివాడు మూఢుడై చెడు । జదువ సదసద్వి వేక మొడవు॥ చ॥

మి॥ పదపడి నేగెల్చిన జగముల - వైభవ మొక్కింతయు జూడవు । వద
లని మాంద్యముతో నంధుని - వలెలోకమెదోయెరుగవురా॥ చ॥

౧ సాటిబాలుర తోడగూడి - యూటాడ వే కోర్కెగోరవు । మేటిశస్త్రా
స్త్రములు గల్గిన - చోటముచ్చటకై ననుండవు । నీటంగ నలంక
రింప కొనవు - నెరతనమున హాస్యములాడవు । మాటాడవు కల
కల నవ్వి - మరివెర్రి వానివలె నుండువురా॥ చ॥

5|| గాజపోలిక రెట్టిగావించెడి నైజ
 మగు తెల్వి దీపంబునంటివిద్య
 చెడుగుణంబుల నెల్ల శీఘ్రమెఱుంగించి
 మంచి గుణములు గావించువిద్య
 కష్టకాలంబున గడుసొంటి పాటున
 నుల్లము నోదాచుచుండు విద్య
 విద్య శాశ్వత సత్కీర్తి వెలయజేయు
 సిహపరంబుల విద్య తరింపజేయు
 విశ్వమంతయు నడిపించు విద్యగాన
 విద్య నేర్చుము వేగ నావెత్రితండ్రి||

మంజరి - ధన్యాసి.

౧ అనిచూడ మర్కటను గురువులకు - నప్పగించెనబ్బాలుక
 గనకకళిపుండు సుముహూర్తంబున - గంజాక్ష భక్తిలోలున్
 ౨ ప్రహ్లాదుని గురువులు చదివించిరి - గ్రంథంబుల గొన్నిటిని
 నాహ్లాదమ్మున నూత్ముబుద్ధి యత - డప్పగించెనన్నిటిని
 ౩ అంతట గొన్నిదిసంబులు గడువగ - నసురభతక మదిలోన
 భ్రాంతుండేమి పఠించెనొచూడగ - వలయుననుచు దలపూస
 ౪ గురువునొద్ద నున్న నుతుబిల్పించి - కోరిక యువ్వెఱులూర
 నరుచుగ దొడలందిడుకొని ముద్దికి - యనియె స్వేడుక మీర||

౧౧ కోకిలి ప్రియ - చతురశ్రిగతి.

౫|| ననుగన్నతండ్రి పలుకర - తనయా నాతోడ ||న||
 ౬|| తనయాలాపముగదా - జనకశ్రుతి భూషణము ||న||
 ౭|| అనుదినమును సంతోషణము | జనితశ్రమ సంశోషణము
 వినుతొల్లి సలుపు జపఫలనూ - ఘనదానవ కుల జలధిశశీ|| న||
 ౮|| అనుచు జెక్కిలి ముద్దిడుకొనుచు గాగ
 లించుచు జంచుదువ్వుచు నెద్దినీకు

భద్రమై యున్నదిప్పుడు పలుకుమనగ
జనకునకు సర్వవేత్తయ్యా తనయుడనియె||

౧౨ వణ్ముఖప్రియ - ఆది

ప|| వినుదనుజకుల మణీవిశదముగ వినిపించెద నాకుదోచినమంచి ||వి||

అ|| గనుమెల్లదేహ ధారులకుని - ల్లనుచీకటిపాడు నూతిలోప

లను గూలక మీరుమేమను మతి - భ్రమణంబున భేదబుద్ధితేక||

మి|| అసయంబును సర్వము విష్ణుమయం - బనియాతనియందుల్లముజేర్చి
పనమందుండుల మేలని తలచెద - ననుమానముడిగి యాత్మా
రామతే|| వి||

గీ|| అనుచు దనకున్విరోధియౌ హరిసమస్త
భూతమయుడంచు దిద్ధక్తిపొంది యుంట
యెల్లభంగుల మేలను పిల్లవాని
కిట్టులనెహేమ కళిపుడొకింత నవ్వి||

౧౩ హేమవతి - రూపకము.

ప|| ఇట్టిబుద్ధిసీక చెట్టు - బుట్టెరా నావెరిపట్టి||

అ|| చెట్టగా మరెవ్వరైన - జెప్పిరా - నీకెతోచెన ||యిట్టి||

మి|| కట్టాయాభాగవ్రతే - కాంతంబున బల్కరా | బట్టబయలు
పగవాడ - వైకుంఠుని బొగడెదేల|| సి||

౧ సురకిన్నరనాగ భే - చరులను సుజ్ఞించుటయో | గరుడయక్షవిద్యా
ధర - గంధర్వలసూల్పుటయో | మరిసిద్ధులగెల్పుటయో -
మానుల బాధించుటయో | హరిగిరియంచు న్నడుమో - హం
ధుడవై చెడనేలర ||యి||

సీ|| అనుతండ్రి మాటలు విని పురోహితునకు

నిట్లను బ్రహ్మాదుడింపుమీర

మోహనిమూలనంబున జేసియెవ్వని

యెడల దత్తురులైన యెరుకగలుగు

పురుషులకుడాముబరులను భేదంబు

తెలియబడదొయట్టిదేవుగొల్తు

నజ్జల హతమకన్యలకు నేర్పద
 మరసి సర్వాత్మకుడైనయీశు
 జ్ఞానలభ్యునిగన్గొన జాలరైరి
 యినుము నూదంటిరాతి చెంతనెటుదిరుగు
 నాహృషీ కేశునంటుట కట్టుదెవ
 యోగమున జేసి నాచిత్తమొగి భ్రమించు॥

ధర్మవతి - చూపకము

ప॥ హరినివిడిచి నాచుచి త్త - మన్యుల జేరుటెటుల శ్రీ॥ హ॥
 ఆ॥ అరవిందము మానియదన - మందుదేటి వాలునాశ్రీ ॥హ॥
 మి॥ సరిగా మందాకినిలో - స్నానచూడురాజహంస
 బురద సక్కగుంటలోన - మున్లుటకాసించునె॥ శ్రీహ॥
 ౧॥ మంచియావి మానికోయి - మరెకొణిసెజేరునా
 ఘించువెన్నెల గ్రోలుచకోరము । మంచుగడ్డకొరుకున శ్రీహ॥

మంజరి - ఆరభి

౧ అను ప్రహ్లాదుని ధిక్కరించి యిట్లనె గనకకళిపుత్రోడ
 నొనరబురోహితుడో యసురనాథ - యూరక సరిబడు వాడ
 ౨ కొడుకుగాడు నీకువీడు రాక్షస - కులమునకుస్పృతుండు
 కడు దానవాంతకుండైన హరిన్ - గాదనక పొగడుచుండు
 ౩ నీతనయు నేము మంచిశిక్షల - న్నితిపరుని జేసెదము
 మాత్రోడబంపు మితని కీబుద్ధి । మరె తొలగన్దొసెదము
 ౪ అని బాలుని దనవెంట బెట్టుకొని । యప్పురోహితుడు సెప్పె
 ఘనపాతంబుల నాతనికి గొంత । కాలము నీతులుమప్పె॥

గీ॥ ఇటుల నీతులతోధించి యెట్టకేల
 కతనికింగల బుద్ధి దిస్పితి నటంచు
 నెంతయున్నమ్మి యప్పురోహితుడు సంత
 సంబున నాక్షి నేశ్వరుని సన్నిధికిని.

౧౫ రిషభప్రియ - త్రిపుట.

- ప॥ ముందరికిద్రోసె దండ్రుకి మొక్కుమని ప్రహ్లాదుని॥ ము॥
 అ॥ అందముగ దనతల్లిచేత నలంకృతుడై యున్నవాని॥ ము॥
 మి॥ డెండంబున నడ్డడునకు హ॥ రి దలంచి మైమరచువాని । పొందు
 గాను విష్ణుభక్తియే । పురుషాకృతిగ నున్నవాని॥ ము॥
 ౨ జనని గర్భయుజొచ్చిన మొదలు । శౌరిధ్యానము గల్లువాని । సనసి
 తనలో విష్ణుమయముగ నెల్లజగముం జూచువాని । వినయకారుణ్య
 వివేకలక్షణాదిగుణముల కాటపట్ట । యినవాని బుధలోకమాన్యుని
 నేవున దనశిష్యుడగువాని॥ ము॥

గీ॥ ఇట్లు ప్రహ్లాదు నప్పరోహితుడు హేమ
 కళిపునకు మొక్కుజేసి యింకను బరీక్ష
 జేసికోమ్మన దండ్రు యచ్చిరుతవాని
 దొడలయందుంచి ముద్దిడి నుడివె నిట్లు.

౧౬ లతాంగి - ఖండగతి.

- ప॥ నాకదృఢతేంబయ్యె । నాతండ్రు చూడగను॥ నా॥
 అ॥ నీకింత కాలంబు । నేర్చెనది నీగురువు॥ నా॥
 మి॥ ప్రాకటముగ నేర్చిన । పద్యంబొకటి చదివి । సాకల్యముగా వి ।
 స్పష్టార్థము నుడువుము॥ నా॥
 ౧ నిన్ను మెచ్చరు చదువ నీతోడబాలకులు । అన్నిటి సమర్థులుగ ।
 దానీశుల । నెన్నడు నీతిగొని యీవుందువోయంచుక । గన్నారగ
 వ్లనుగొన । నున్నాడ న్నాన్నా॥ నా॥

క॥ అని మచ్చికతో గురులక
 గొనగోళ్ళక దువ్వి ముద్దుగొను చెంతయు వే
 డక నడిగినన్ ప్రహ్లాదుడు
 వినుపించెను దండ్రుకిట్లు వినయముతోడన్.

భాచస్పతి - త్రిపుట.

- ప॥ పల్లచదువులలోని మర్మము । నేజెప్పెదను వినుము తండ్రు॥ ఎ॥
 అ॥ కల్లగాండభిలషాస్త్రములు । గలవు పెక్కులవన్ని యే॥ ఎ॥

మి॥ ఎల్లపుడుస్సఖ్యము మొదలుగ । నిలదొమ్మిది భక్తివిధముల ।
నల్లహరిన్ గొలువ భద్రం । బనెద మనోవాక్కాయంబుల॥ నె॥

౧ చెలగు వెన్నెల గుడ్డివానికి - చెవిటివానికి శంఖారావము । వెల
యు చదువులు మూగివానికి । వెలదుల న్రతినవుంసకునకు । చెలిమి
గృతఘ్నునియెడ హవ్యంబులు భస్మరాసియందున । వలె వ్యర్థంబయ్యె
డు శ్రీహరి । భక్తిలేనివారల బ్రతుకుల॥ వె॥

చ॥ హరికి సమస్తకర్మములు నర్పణనేయకయున్నవాడు శ్రీ
హరి కథబలుకువాని దనయయ్యగ నెంచనివాడు ఘోరదు
ర్భర భవవార్ధి దాటు పెటు వానికి మోక్షము గల్గుపెట్లు పె
క్కరయగ నేల శాస్త్రము లహా హరిభక్తియె తండ్రి మేలగున్.

గీ॥ ఇట్లు శ్రీహరిభక్తి నుతించి తనదు
బుడుత పలెడు పలుకులు ములుకు లట్ల.
చిత్తమున నాట హేమకళిపుడు మండి
పడి వురోహితు జూచి యిబ్బంగి ననియె.

౧౮ నటభైరవి - ఖండగతి.

ప॥ ఔర మోసముజేసి - తాహా వురోహితుడా॥ యార॥

అ॥ ఔరిభక్తిన్మప్పి । బాలకుని జెరచితివా॥ యార॥

మి॥ సారముగా నీతులు । జదివించక వీనికి భోయన హరికథలన్ ।

బోధించితె చీచీ॥ యార॥

౧ అరయ స్వామిద్రోహ । మాచరించితి వీవు । ధరణి సురమాత్రు
డవు । తధ్యముగ విప్రుడవె । పరగ నధర్మంబున । వర్తించెడి మంత్రికె
దురితంబగు రోగము । మురికి వానికింబలె॥ ఔర॥

క॥ ఇటు విలయ కాల రుద్రుని ।

యటులన్ గ్రోధోగ్గ మూత్యయై దనుజుండా

భణటి బలకు బురోహితుడున్

గటకట బడియిట్టులనియె గడువినయమునన్॥

౧౯ ఖరహరప్రియ — రూపకము.

ఫ॥ తప్పులేదు మావలన దైత్య చంద్రమా వియమ॥ త॥

- అ॥ చప్పున మాపై నేరము । స్థాపించకు కోపించకు ॥త॥
 మి॥ ఎప్పుడు నీసామేతిని । యిట్టిబుద్ధి చెప్పెదమా । యిప్పాపనికిది
 నైజం । బింతయు నిజమోయిచ్చా ॥త॥
 గ॥ అరయనీపురోహితుల । మదియగాక భాగవత్ పుటము । ధరణీస్సత్యవ్ర
 తులము । తిలప నీకుశత్రులమా । కరప మితనికిట్టిబుద్ధి । మరి
 యెవరుస్మృత్సలేదు । హరిభక్తి స్వభావమతని । కడ్డుము నీనేచుకా
 కొలది ॥త॥

గీ॥ ఇటుల బల్కెడు నప్పురోహితుని యెడల
 దప్పులేకుంట పరికించి తగదలంచి
 సంశయాదృభత కోపముల్సందడింప
 దలను బరికించి యిట్లనె దనయతోడ ॥

ఆభోగి—రూపకము.

- ప॥ నీకు గురువు చెప్పనట్టి - నీతియెట్లువచ్చెరా ॥ నీ॥
 అ॥ వాకొను మరి యెవరు చెప్పిరో । వారి వేరు పుత్రకా ॥ నీ॥
 మి॥ ప్రాకటముగ వీరదనుజ । వంశజుండ వయ్యునీవు । వైకుంఠుని
 బొగడనేల । బనికి రానివాడ వగుచు ॥ నీ॥
 క॥ అని ధిక్కరించు తండ్రీన్
 గని ప్రహ్లాదుండు పిన్న నవ్వొలయుంగన్
 ఘనవిష్ణుభక్తి ధైర్యము
 బెనగొన నవుడిట్లు పల్కె వినయమతోడన్ ॥

మోహన—రూపకము.

- ప॥ దొరుకునే హరిభక్తి । బొంది । తోడనే పుట్టకున్న । సురవైరీ వి
 నుము తండ్రీ । చొప్పరిగించెదను నీకు ॥దొ॥
 అ॥ అరయ గృహవతులై విష - యాసక్తిసంభులై । సరిచర్విత చర్వణ
 ముగ । జచ్చుచు బుట్టెడు వారికి ॥దొ॥
 మి॥ ఘనులై జెప్పిన నైనం । బదపడితమయిచ్చనైన । మరియేమి
 పుననైనై నీ । సరణ్యమున కేగియైన ॥దొ॥

౧ భళిర గుడ్డివానినూత | బట్టుకొన్న గుడ్డివాడు | తలవ నభీష్ట
సంబు | చాచేరగ లేని యట్లు | బలుకమ నిబద్ధులైన వార
లెరుకతోడ విష్ణు | గలియరుకించనుతాని - మ్మమూలైన భక్తు
లవలె ||దొ||

౨ తనర శోధింపగాబడి | యెను సమస్త శాస్త్రములను | వినువెయ్యే
టికిగాధలు | విష్ణుభక్తి నావలేక | పనివడి దుమేధన్మని | పార
ము ముట్టగవచ్చునె | ఘనక్రోధలోభ మోహ | కారణ సంసా
రాంబుధి ||దొ||

గీ|| అనుచు బ్రహ్మాడు డతి ధైర్యమునచు విష్ణు
భక్తి తత్పరుడై యిట్లు బల నోర్వ
జాలక హిరణ్య కశిపుడబ్బలు దొడల
నుండి దిగద్రోసి మంత్రులనుగనియిట్లనె ||

సూర్యకాంతము—త్రిపుట.

మి వింటిరా యీపితృద్రోహి | పేడంబులు మీరెల్ల || వి||

అ|| జంబు భంగి బీనతండ్రిన్ జంపిన | పండి నెట్లునుతించుచుండె
నొ|| వి||

మి కంటిరె నాశత్రువుతనకు | గడువైరియని యెంచక యీతుం
టరి హరి భక్తి మరిగినా | తోబగగొని చావబూనె నకటా ||వి||

౧ కొంచెమైన భయంబులేకి | కుక్కరడు తనతండ్రినైన నన్ | వం
చించి యిటుల నాపగ | వాని న్వణించుచుండె మంచి తనమున
బోధించినన్ | మానక పంతము బట్టెను నా | కెంచగబుత్రరూపమున
జ | స్మించెన్ దుభకర వ్యాధి యహహ ||వి||

౨ అవయవంబుల నెముక గుల్చిన యవయవము దెగగోసి మిగిలిన
యవయవము రక్షించు వైద్యుని యట్లునే వీని | నవినీతుగుల ద్రో
హు నధము | హరిపక్షపాతి జంపించి | ప్రవిమలంబు గావించెద
మద్వంశము | వీరవ్రత విఖ్యాతిన్ ||వి||

క|| అని యిటుల హేమకశిపుం

డనూన హరిచింత నామృతా స్వాదున్ ప

జ్ఞానమోదున్ బ్రహ్మాదున్

మనుమాడగ బనిచెనపుడు నుష్టానురులన్ ||

శా. ఛాయోపాశమలాధి నాథశ్రితరక్షాలోల మందేహదై
 తేయాగ్న్య దవాసలావిబుధ ముక్తిస్తాన సర్వామగ
 ధ్యేయాపంశితగేయ వేదమయ భూతేశా సత్యసంచారప్రా
 తేమాక్షి ప్రకటోదయా యరసవల్లి సూర్యనారాయణా ||

పంచచామరము. సరోజమిత్ర లోక నేత్ర సాధుసౌఖ్యదాయకా
 న్మరచ్చరిత్ర సత్యపాత్రభూరిదేవనాయకా
 చరాచరాది కారణాయ సాధ్యరోగ మరణా
 ఆరిష్టగణ తస్కరా సదార్సవల్లి భాస్కరా ||

శ్లో. చిత్తగింపుము హేమకళిపుడు తనదు
 బాలుడా రక్కసులచేత బలువిధముల
 నై న జావకయుండుట కద్భుతంబు
 జ్ఞేయితనలోన దానిట్లు చింతజేసె ||

చక్రవాకము-తిశగతి.

౧ కొంచెమైన జావడి - కుక్కరడేమి హేతువా || కొం ||

౨ అంచిత తేజమునదా : నంతకంతకు స్మరెడు || కొం ||

౩ మించి నముద్రంబున ముం : పించితదావాగ్నేంగా : ల్పించితి గ్రోలిం
 చిత విష మేనుంగుల చొక్కించితి || కొం ||

౪ అరిగితెలియ బోడుజీర : నొవధంబు లెవ్వియైన : దరుగడు తేజా
 బుమూ : నైన్యమొకింతయు బొందడు : వెరువడు దిక్కుల బారడు
 మరికంటన్దడి వెట్టడు : జొరడు శరణుతల్లికైన : నెరుగడు తన
 దేహమైన కొం ||

౫ పలుమరు నేజేయుబాధ : పరులతోడ దెలుపుకొనడు : తలపగ నా
 యాగ్రహంబు : తనకనుగ్రహముగ నెంచు : కలుగడు నెత్తురు
 మేనుక : గందడు నొప్పియు దోచడు : భలిభలి యిచ్చిరుతనిదివ్య
 ప్రళయమేమో తెలియు || కొం ||

గీ॥ పోల్చగావీడుదివ్య తపోబలుండు
గానజంపనసాధ్యుండు వీనితోడి
వైరమున జేసినాకు దప్పదు మృత్యుని
వెతలుడు సురారికి బురోహితుడిటులనె॥

మంజరి- రేగుప్తి.

- ౧ అకట యిట్లుజాలి దళాలవలెనా । యసుర నాయకానీవు । సకలదిగీశ
వాతంబునొక్క । క్షణమున జయించినావు॥
- ౨ వీడనగనెంత లోకంబులోన । వీడుముదిరినకొలది । వీడున్దనసహజ
ప్రకబుద్ధిన్ । వీడుగురు నేవనంది॥
- ౩ శుక్రాచార్యులు వచ్చునందాక । చూడు వీనికేమనక । శక్రద్వేషణ
బుద్ధి వీనికీ । నలుపు నాతండు గనుక॥
- ౪ చింతిల్లకుమని పురోహితుండున్ । శీఘ్రంబుగబ్రహ్మాదున్ । అంత
రంగమున్ దివ్యవెంటగొని । మరిగె హరికథామోదున్॥

గీ॥ అంతనొకనాడు నొజ్జలు చెంతలేని
వేళ నాటలకున్దన్ను బిల్చుతోడి
బాలకుల గుంపుగూడి యవ్వారితోడ
నలరి ప్రహ్లాదు డిటులుపర్యాసమిచ్చె॥

నవరోజు - ఆది.

- ప॥ వినుడీ మీకొక మంచిచెప్పెదను - విశదముగ నేస్తులార॥ వి॥
- అ॥ మనకుదగిన చదువు చెప్పకొజ్జలు మనల మోసపుచ్చుచుండెగాన॥ వి॥
- మి॥ గనుచుంటిరె మనవంటి బాలకులు । దినదినమెటుకొందరుచచ్చెదరో
గనుక నెరిగింతు సత్యమాదారి । ఘనశాస్త్రంబు సారముదీసి॥ వి॥
- ౧ ధరమానుష జన్మంబు దుస్థరము । మరి పురుషుడౌట దుఘటము
అరయవాని కాయువు నూరబ్దము । లందునిద్రచే సగముచెడున్
బరికింపగ దక్కినసగమందున । బాల్యము గడచినపిమ్మటను । గర
మును యశావన కౌమారవాధన్ । కములను దశలుమిగులనరుడు ।
విరక్తిదెలియ స్వీయపరకీయ । భిన్నభావాంధకారమున । సరిగా
స్వకీయకమమున గోసనకాయ పుర్వచందమున్ । జ్ఞానవెరుగక

విక్రబడుక గృహమున | దృఢమోహపాశబద్ధుండై | వరకళేత్ర పుత్ర
మిత్రబాంధవ | పశుడై తుదమూఢుడై చెడుక | గురుసౌఖ్యంబులు
హఃఖములట్టుల | గోరకవచ్చును గాన వృధా | సరిపుచ్చక ప్రయాస
మున నాయువు | జవ్వనముననే మేల్కొనుచున్ | బరమభాగవతి
ధనకంబులనను | సరించి జీపించువరకు శ్రీ హరిస్మరణ నే యుచా నంద
మున | దరించెవలె సంసారంబుక ||

శ్రీ హరియన నెవడనియందు రేనియకండె

మః శ్రీకారణమన్ని భూతములకు
ఆకాశమట్లు సంకటనిండియు

దానెద్దియఁగాక తనరుచుండు
కల్లననిక్కంబు గావించు నాతండు

నున్నకు విలవను బన్నునట్లు
అతనికి వేరైనదియె శూన్యము దాని

నే మాయయని మనమెరుగవలయు
పెక్కులేల యెల్లవేదాంతసారంబు

తేటతెల్లము గను తెలియబతుక

ఏదికలవో యదియె యీశ్వరతత్త్వంబు

యేదితేవో యదియె యీజగంబు ||

క || కలిమిగలవాని లేమినో

గలవాడెటు లాశ్రయించి కలిమిదెలుపునో

తెలియును లేని జగంబిది

యెలయ స్వర్గేశు నొద్ద నున్నటుతోచుక ||

అథానా - త్రిశ్రగతి.

౨ హరివశమనలేని జగం బదియున్నటుతోచు శ్రీ ||హ||

అ || బరమభాగవతులుకాక | భష్టులైన వారికెల్ల ||హ||

మి || అరయంగ స్వభూతద | యము నిష్కాపత్యంబును | బరమేశ్వర

ధక్తిలేక - భ్రమోప హతులగు వారికి ||హ||

౩ పరిగ్నాక్షజాగరములు నమములనుచు దెలియలేక || అరయ

విశ్వాక్షిణులు | డైన విష్ణుగోల్వబాక | ధరనాళా భంగములగు |

తరుణీ తను భోగములను | మరిగి చచ్చి పుట్టిమరల | మాయంబడు
నజ్జానులకు ||హ||

గీ|| స్వప్నజాగత్సుషుప్తుల సాక్షియైన
వాడె.మాత్ముడనంగ శ్రీహరియనంగ
వానిమహిమనుదోచు నీలేనిజగము
గానవానిని ధ్యానింపగల్గు ముక్తి||

మలయమారుతము - త్రిశ్రగతి.

- ప|| నిక్కపుభ కికిలోబడు నీలవణుడెన్న ||
అ|| తక్కిన వ్రతక్రతు నిష్ఫలజిక్క బోవడన్న ||ని||
మి|| ఎక్కడివారలకైన మరేమాపులవారికైన | నెక్కువవారలకైనన్
దక్కువవారలకైనన్ ||ని||
౧ హరిమయము సమస్తజగం | బని సమదృష్టి గొల్పి | అరయ్యలు
భూతకోటి | యందనయము దయసల్పి | సరిగానత్యంబాడి | సాధు
లతో జట్టకూడి | నిరతంబానందాశ్రుల | నరుండుపులకించిచేయు||ని||
మ|| అనయంబు హరికేశవా సకలకతా సర్వలోకేశ్వరా
వసజాతా పరమాత్మ భూతదయ గోపాలాశ్రయ నారాయణా
ఘనసంసార పయోధిమ్మన్నిన మమంగాపాడి విజ్ఞానమి
మ్మని నిష్కామత బ్రాణమున్నవరకు న్నాథింతుడీ దేవుని||

శ్రీరాగము - చతురశ్రగతి.

- ప|| హరిని భజంతమన్యంబుత్యజంతము | తగింత మీజన్మము | మి
త్రులారా ||హ||
అ|| నిరతము శాంతము | గురువుగ నెంతము | భరింతము దీను |
నజ్జానుల ||హ||
మి|| అరిష్టద్వర్గంబును జయింత | మనవరతము సత్యంబె వచితము |
గురుతుగ విశ్వాసంబె స్మరింతము | మరిమరి సాధువులను స
రింతము ||హ||

- ౧ సలుపుదముదయను సర్వప్రాణులయెడ నిలుపుదము మైత్రినిమ్మ
పలుచకడ । చెల్లగి భాగవత సేవలుసేత మలపరకాంత మనమ్మగ
జాతము । నలుమరు సహాయభవము దిగద్రోతము । సలలితమగు
మోక్షఫలము గొతము॥ హ॥

మంజరి - విలహరి.

- ౧ అని ప్రహ్లాదుడు తోధించెగవెసి । యసురార్భకులు చెలంగి వినిసంశయ
పడి చేసిచేవల । వివరింపగలనెపొంగి॥
- ౨ చహ్లాద నెరుదచు హరి హరి హరి యని । చప్పట్లుక్కడు చరచు
ఒప్పుగ పిమ్మమయంబీజగమని యొక్కడు బిగ్గరనరచు ।
- ౩ హరికథ విన్నించు యెఱ్ఱకడ । కరుగకాపమను నొకడు
హరికథ త్రిచప్పటీవు న్నకమర । యగ్గిడతొవు నొకడు ।
- ౪ ధర్మప్రహ్లాదుడె కనహియగుచువు దైవంబను వేరొకడు
దొరికెముక్తియుల పరిశ్రేతలేల దొర్లుచుండు వేరొకడు॥

౧ చీకటిజలంబు రవివ కాళింప జేసి
నల్లు ప్రహ్లాదుల దోషయభకతులను
ప్రహ్లాదకుల గావించు నిధము గురువు
చెప్పన్వరాకాళియడచ జరుతెనికీటు॥

౨ మన్మథ తూగికాణి చతురశ్రగతి.

- ౧ నెరుదచేరా తులనా । నీకేదిక్కు నామోల ॥ వె॥
- ౨ తిరమా నాయాత్మంబాలు । నరిగ ముల్లోకము లందైన॥ వె॥
- ౩ మోయలేదు మిక్కిలి రవిమిటవి । నరగజోదు కరువలివడి తో
డనె । జరుక దగ్గిమిక్కుల జముడు ప్రాణుల । బొరిగొనందు నాసెలవు
దప్పి వె॥
- ౪ చెనగా పిమ్మండే పీడదని । చెప్పెదానీ నోర్నొప్పిగా
భావనామయనంటి వాడేనివాడు వేల్పులనేజంపనెటుటోయె

కడున్నితోడి బాలకులకు మో । క్షమంజాన బుట్టించి విష్ణునిబా
గడి కులాచారముల్ జెగఁచునిన్ను । గడుదుగాత్ముజంపబుణ్ణామగు॥వె॥

గీ॥ ఇట్లుప్రళయ రుద్రునపున దనకెది
దిక్కుయెద్ది బలమొ తెలుపుమంచు
జంపబూను తండ్రి నన్నిధిన్ బ్రహ్మాదు
డనియె నిటుల జరునవలగుచుండ॥

౨౩ భవసియ-చతురశ్రగతి.

ప॥ తెలియు మాత్రగ్రాడీ యెల్ల । దిక్కులకు దిక్కునవాడె నా దిక్కు॥ తె॥
అ॥ బలులకు దుబళలులకు నీకు । బలమెవ్వరిదో జగతికి వాడే బలము
నాకు॥ తె॥

మ॥ చెల్గునాడు కాలరూపంబుల్ । గలవిశేషములగుణాశ్రయం
డై । మెలగు నావిభుడు జగములుతానై । మించులీల సృష్ట్యాది
క్రీయల॥ తె॥

౧ సరిగావిత్తంబు నే ముచూ । మరివిత్తంబు కంటెవైరి జగమందుగలడె
పరువడి లోకములెల్ల జయించిన । ప్రభుడనిండ్రియగుబుల నోచకలేవు
అరిషడ్వర్గంబుల దెగఁగోసి । హరిభక్తుడవై ముక్తిగొనుము॥ తె॥

గీ॥ అనుచు హరిభక్తి మగ్నుడై యఖిలభూతి
సమత బరిగెడు బ్రహ్మాదు శాశ్వతవాదు
సాధుసమ్మోదు నిఃఖేదు జంపదలచి
హేమకశిపుడత్యుక్తుడై యిట్లు నియె॥

సువర్ణాంగి-చతురశ్రగతి.

ప॥ ధౌరదుముతి చంపినజచ్చెద । నని తెంపుచేసెదేల బొ॥

అ॥ ఈలేడు జగములకు । నీకుండనేనైతి । లేరెందునాకన్న । శూరు
లెవ్వ॥ కార॥

మ॥ వీరుండగు నాతమ్మని జంపిన । కారణమీన జగమెంతయు నెవరి
తి । నేరూపున నెటచుండె వాడు నీ । నాకాయముతో నిన్ను
గూల్తు॥ నా॥

క॥ అనిధిక్కరించు తండ్రికి

ఘనభూత సముండు మోక్షకాంతా ప్రియుడు

వనజాక్ష భక్తచంద్రుం

డనెనిటు ప్రహ్లాదుడంచితా మోదమునన్॥

౨గి నామనారాయణి-రూపకము.

ప॥ వెదకనేల నాతండ్రి ! విష్ణుడు లేని స్థలమేది ॥ వె॥

అ॥ పదపక్షి భూమినభః ! పాతాళములందున॥ వె॥

మి॥ జలధిన్ గాశిన్ దిశలన్ ! జెల్గున్ రేన్ బవళ్ళ ! నలరున్నీలో
నాలో ! నఖిలజగన్మయుడాహరి॥ వె॥

మంజరి-చతురశ్రగతి.

౧ అనుప్రహ్లాదుని ధిక్కరించి యక్క-నకకళిపుడాలొన
చెనటీహరియెందున లేడనెనే ! జెప్పగ వినవటుగాన!

౨ అగువచక గలవె చక్రింగిక్రిస్తరి నీ స్తంభమునందు
అగణితముగ నటుజూపవేని ! నీప్రాణంబు నేగొందు!

౩ అనబాలుడు బ్రహ్మమొదలు తృణప ! ర్యంతము నిండిన శౌరి
కనబడుట నీకుచోద్యమె యీపెను ! కంబమందున సురారి!

౪ తప్పకండనేడు చూడనగు బ్ర ! తృక్షత నాహరి మనకు
విప్పుగనననర చేతంగంబున ! వ్రేయు హేమకళిపునకు॥

సారంగ - రూపకము.

ప॥ నరకేసరియైపోడమె ! నారాయణుడాకంబమున॥ న॥

అ॥ చరాచరేశుండు ప్రళయ ! చండమాతాకండు పగిది॥ న॥

మి॥ సురలు పూలుకురియ న ! చ్చరలు నాట్యమాడగిం

కరుడౌ ప్రహ్లాదుగావ ! గనక కళిపుజంపిపోవ॥ న॥

సీ॥ గంభీర భీకర గజాకరవంబున

బ్రహ్మాండ భాండ కపకరమువగుల

చటుల్గుటాచ్చటాచలన సంజాత

ప్రచండవాతాహతిన్ గొండలెగయ

కాలాసలా భీకీలాభజిహ్వ ప్ర
 భావళిక్ జగమెల్ల జేవురింప
 తగునీందు భాసుర దంప్తినఖచ్చాయ
 లలమిదిక్కులకు వెన్నెలలుగాయ
 కరములుగముచు శిరముసింగంబుమాడ్కి
 నాభికిక్ గిందిభాగము నరునిపోల్కి
 నలర నరసింహ రూపుననవతరించె
 నాశ్రితపరాయణుండు నారాయణుడెడ
 గీ. అటు నరసింహమూ ర్తియె యవతరించి
 తనసుతుని గరుణ దను రాద్రమ్ముతోడ
 గనుచునుండిన హరికినిట్లనియె దేవ
 తారి యద్భుత వీరభయానకమ గ॥

౨౬ మేచకల్యాణి - ఖండగతి

ప॥ హాయిదిగొ నాగద । కైతివిప్పుడు విందు॥ హ॥
 నాయనుజనింబంది । వైయడంచినదొంగ ॥హ॥
 అ॥ మాయివై నానుతుని । మాటనిలపెట్టుటకు నాయెదుట బడితివా
 నారాయణా॥ హ॥
 మి॥ ఈయాకృతితో న । స్నే బెదరించెదవా । నీయుబ్బడగించెద
 నేజారకనిల్వము ॥ హ॥

మంజరి - శ్రీరాగము.

౧ అని కనక కళిపుడ్రాగహంబునన్ । ఘనగదతో బిట్టేయన్
 తృణీకరించుచు మనుజసింహంబు దెబ్బునవానిన్ డాయన్
 ౨ జేరిగరుమండు సర్పముంబట్టు । చెలువున లోకువజేసి
 యూరుప్రొండిసి వానిగుండియల్ । జేరిపేవులందీసి
 ౩ తన కంఠహారము లుగ గావించి । తక్కుదై తేయసేనన్
 ఘనచక్ర విహారమున భరిమార్చి । గద్దియపై సభలోన్

౪ రాద్రంబుగ నూర్చున్న నరహరిన్ | బ్రసన్ను నేయగలేక
 రుద్రాద్యమమలు లక్ష్మీయశంకా - రుద్ధులైయుండవీక ||
 సీ॥ అజుడు ప్రహ్లాదానక నెసల్టు లోయ్యయ్య
 చూచితే యీయెల్లనురలకై న
 నలరమా దేవికినై న భయంకరుడై
 రాద్రముగను నానాయకుండు
 తేరిచూడగ రాశ నీక్ష్యవృష్టింగొన్న
 వామగావున నీవుభ కిమెరయ
 శాంతుని గావంప జనుము బాలుకు

స్పంతోషమున చూచెంతిజేరి
 వందనము నేయ నరహరవాని నవును
 చల్లగాజూచి యభయమా న్తరుణ నియుర
 తనువుపురికించి గద్గదకనుజెలంగి
 పరిశుభ్రించె నలంకారమోదాశ్రులెసగ ||

౨౪ గమకక్రీయ - మాపకము.

ప॥ దేవసంశ్రితావనా | బ్రోవుపతితి వావన || దే॥
 ల॥ కేవలసత్యానందకు | మా విబుధజన రేయ || దే॥
 మ॥ నీవేసగుండపుమరి నీవేసిగ కణుండవున్
 నీవన్నియుగా వాదువు | నీకెత్వంబెరుగదరమె || దే॥
 ౧ నినునుతింపలేక యిపుడ విఖాదివిజలూరణంబు గనియుజుక్కలంగడింప
 కడగుపిల్ల కాముటో పని నేమూనుకొంటి | బరకంతయు సిగ్గులేక
 ననునెటునున్నింటివో య | నాధాధాధనరమాత్మ || దే॥

దండకము.

జయజయ సర్వజ్ఞ సర్వేశ సర్వాంతరాత్మా జగత్సృష్టిసంస్థాపనో
 త్పాటనావక్రీయాలోల కిశ్వప్రధానా సదాసాక్షిభూతా నిరాకారకూ
 టస్థవిశ్వస్వరూపా తురీయా యవేద్యా ప్రభూ సచ్చిదానందతేజో

మయా నిర్వృత్యాతిముక్తవబుద్ధాత్మతత్త్వాపరిబ్రహ్మసీయొక్క సంత
 ప్తిక పంశముక నేజు దోగ సాంకర్యము న్నర్పులుం బారుపంబుక
 బ్రతాపంబు నిష్టాబలప్రజ్ఞలుక సచ్చిద్రూపక జపంబుక దపంబున్
 మహిస బాలవాదంతియూధేళు చందంబున కృత్తనీయంగ బోకున్న
 సత్యామృతాన గానస్వధర్మానుష్ఠాన క్షమ చక్షుర్మత్సరత్వానుసూ
 గుణాశోదర్శిత బ్రహ్మణాశ్రేష్ఠకంటె న్వరిష్ఠుండగు న్నలడైన న్నినున్
 భక్తిశిల్పపుడున్ గొల్పు నేదిన్ గడుంభ క్షణంబాలనీవు నన్సన్నతింతు
 న్నినుంగుర్చి యున్నుండెన న్నవద్వర నల్పేన యజ్ఞానముంబాసి ముక్తి
 న్నిరుండెందు గానన్మహేళా స్వాధీయోగహంబుచే నీనరోజాననాదుల్
 భయంబంబుచున్నారు నీరోవ మున్నాను మీపటి నీసుందరాకారముల్
 మంగళాధారముల్గాని నావీర్లు న్నికరంబున నావృత్తికక్రూర సర్పంబు
 ల్నోలి బాధించు చు లేమున్ జరిపి నానింతతో సార్థకంబయ్యె నీరాక
 లు న్నాధుహవకంబు గావించి నావిక నీకేళి కోపం బాహూ నిర్మ
 లాత్మా సదామోదనంబు భూభంగ చంచత్సదాభావ
 దంష్ట్రీనఖప్రాభవంబున విశాలాంజనమాలాతి ఘోరంబు కాలాగ్ని
 కుండాభ నేత్రంబుచే నీవృందహాత్మతలనూచి నేదెగ్గింక నీని దుర్వారసం
 సారదానాగ్నికన జంకెదన్నీడు పాదాశ్రయనీ జేయువే జేవ నానావిధా
 సహ్యగర్భంబుం బుట్టి శోకానంబుచు నందహ్యమానుండనై దేహ
 మూహంబుననగులు సర్వద్ధరంపంగ చే తండ్రి యీలోకసౌఖ్యంబు
 నీనై భవంబు ల్గొచారంపగా నండమాప్యతె న్నశ్శిష్టములేగాని చందంబు
 నెన్నంగ లేకంతంబు ప్రాణహంబున నీహంబుతోడ నిర్వరక్తిన్ గొనకలేక
 నామాగ్నిసంతతిడై చక్షుభోగంబు లెన్నుదున్ దన్విజేకంబెదుక మా
 నవుం డిప్పుడోయయ్య యీ లక్ష్మీకై న న్మనోజారకైన న్మరెవ్వారికి
 వొందగాలేని నీప్రేమకు న్నామమంగా కనుజేసి తాహ దయాసాగరా
 నీదువాత్సల్యమేమందునో భక్తసంతాన గానావిలాసావతారంబులన్నీవు
 కాలానుసారంబుగా బొల్పచు న్నాధులంగాచి కష్టాలిక నిష్కాగావెంతువో
 యన్న నిక గామహాహంబు క్షమ చాలకంతంపగాబోదు శ్చిత్రంబు
 మృష్టాన్నసారంబుల న్నికల నోగ్నిన్న విర్ధంవగారాదా గిన్నుందో బృం
 దముంబాడగాగోరు బాదు ల్గదీయూత్పతిం బాడలేవెంతయో

దుర్భాషలాలించు కర్ణంబులు స్నేహభాజాలమాలించి విత్తరుగా నిందియా
 పుట్టెను తుచ్చసౌఖ్యంబులన్ చొర్లుచు నిన్ను నేనింపగాలేని మూఢాత్ము
 లంజూచి శోకింతునే బ్రాజ్ఞులొవాడు నిన్నాత్మలో దారువందగ్నిచందంబు
 గగ్గందురో యీశ నీభక్తి నాకెప్పుడు గల్గజేయంగదే కృష్ణ నారా
 యణ వాసుదేవా ముఖందా నమస్తే నమస్తే నమస్తే నమః.

క॥ అని వినుతినేయు ప్రహ్లా
 దునిభక్తికి సంతసించి తోయజనయనుం
 డనఘా యిచ్చెద నీకో
 ర్కెను దెలుపమన నిటులత్తరి న్బలుడనెన్.

కేదార - రూపకము.

ప॥ నను శోధించగ నేర | నారాయణ జగదీశ్వర॥
 అ॥ విష్ణుగోరికలెల్ల మాని నేగొల్పుట నీవెరిగియు॥ న॥
 మి॥ ఘనసంస్మృతి బీజంబి | క్కామము బహుదుఃఖాకర | మును నీభక్తి
 కడ్డనుచు మోక్షానక్తి న్బొందిన॥ న॥
 ౧ ఎలమి నసించు నిహవిభవ | ములదెలఁచుక భృత్యజనము | గొలువ
 వారి కిడుదురు | కోర్కెలు కార్యపరులు ప్రభువులు భళి నాకుం
 గోర్కెలేదు | ప్రయోజనము నీకు లేదు | పొలపుగ గామ
 మువృద్ధిం | బొందని వరముదయసేయుమా॥ న॥
 ప॥ అనిమనివి నేయు ప్రహ్లా | దుని విజ్ఞానము నకు బరితోఁపుండ్లె యి
 ట్లనియె స్సంశ్రిత హరి | చందనుడౌ నారాయణుండు దయచిపు
 రెత్తెన్॥

హిందూస్తాని భైరవి—చతురశ్రగతి.

ప॥ మేలు మేలు నిన్బోలెన | మేటివిజ్ఞాని కలడె | చాలసంతసించినాను |
 బాలాడ ప్రహ్లాద |
 అ॥ విష్ణుమొక్క నాభక్తుల | కెల్లనిదశాన మైతివి | హాళిమీరగా వల
 సేన యన్ని యేండ్లు నీరాజ్యము॥ మే॥

౧ మరియు నీతండ్రి నాదేహా । మశకనమునబుణ్యలోకమరిగినాడు చింత
దక్కి-హాయిగనుండు మీమీద । కరము నిహంబనుభవించి । కడపట
నాచెంగట నీవరయగ నీబాలరూపమంది । స్థిరంబుగ నుండువు॥ మే॥

ద్వి॥ అని వరంబులనిచ్చి హరియేగెనంత
వసజాననాడు నచ్చి ప్రహ్లాదునకును
బట్టాభిషేకంబు బాగుగాజేసి
నెట్టన సురలతోనెలవులజేరె
ఘనభక్తి ప్రహ్లాదుకథ విన్నవార
సములై శాశ్వతాహ్లాద మందెదరు
హరిభక్తి వృద్ధికియ్యది రచించితిని
ధరను నారాయణ దాసుడ న్నేను ॥

క॥ సకల జగద్బంధుండ ది
సకల సత్య స్వరూప నలినప్రియుడా
ప్రకటారోగ్య కరుడ నే
వకజన మందార యరసవల్లీసూరా॥

తోటకము॥ కరుణాకర సంశ్రిత కష్టహరా
అరిభీకర సత్యవిహార పరా
సురవంద్య చరాచర సూత్రధరా
స్థిర మోక్షసుఖంకర తీక్ష్ణకరా॥

సురట—ఖండగతి

ప॥ మంగళము సూర్య జయమంగళ మవార్యా॥

అ॥ మంగళము నీకుసురమాని తోదార్యా॥

మి॥ సంగీతవిఘ్నం । సకలజగత్పాలా । సంగతముతవత్మాక । శాశ్వత
పరమాత్మా॥ మ॥

౧ భూరిలోకదీపత్రిమూర్తిస్వరూప । ఘోరభవతాపమణిమం
డలకలాశా । సారారసవల్లీ సంప్రాత నివాసా । నారాయణదా
సానంద కరవిలాసా॥ మ॥

— * స ం పూ ర్ణ ము * —

